

Ocupació, religió i poder

La setmana passada va ser una setmana molt important per a la sociologia a Catalunya. La manca de ressò mediàtic no resta importància als fets. D'una banda, el catedràtic Fausto Miguélez, especialista en sociologia del treball, va rebre el tercer premi Catalunya de sociologia durant un acte organitzat per l'Associació Catalana de Sociologia i el Col·legi de Politòlegs i Sociòlegs de Catalunya a l'auditori del Palau Macaya. D'altra banda, el catedràtic Joan Estruch va impartir una lliçó magistral sobre sociologia de la religió a l'Institut d'Estudis Catalans en celebració de la seva jubilació com a professor de la UAB. Durant dos dies consecutius, es va donar el privilegi d'escoltar les reflexions pausades de dos especialistes que acumulen anys d'anàlisi sociològica sobre la realitat social. Anàlisis que escapen de l'actualitat imposada per instàncies polítiques i mediàtiques, anàlisis que es pregunten per allò que amaga el món que es dona per descomptat. El denominador comú en el treball dels dos sociòlegs és una mirada crítica, el factor diferencial n'és l'objecte d'estudi: ocupació i religió. Davant l'escassetat de reflexions acurades en moments convulsos, no deixa de sorprendre la poca atenció que, més enllà del món acadèmic, s'ha prestat als actes esmentats. El perquè segurament té a veure amb la incomoditat que genera qüestionar les diagnosi dominants.

Fausto Miguélez apunta que al darrere de la crisi financera i econò-

mica el que està en joc és una nova estructura del poder que fa anys que s'està insinuant a escala europea i mundial. Per ell, la crisi financera és una conseqüència de l'estratègia iniciada a finals del segle XX per dibuixar les línies d'un nou poder que exerceix la seva força amb diagnosi intencionades sobre la situació actual. La crisi no seria un punt de sortida sinó un punt d'arribada per justificar determinats canvis en el model social europeu. En l'epicentre d'aquests canvis hi ha el treball o, més exactament, la norma social de l'ocupació. L'ocupació s'assenyala com a problema i causa de la crisi amb la intenció d'amagar que n'és solució i conseqüència. Només cal recordar que la setmana passada l'FMI va demanar a l'estat espanyol que aprofundís la reforma laboral i, entre altres coses,

SARA MORENO

SOCIÒLOGA

CONSULTEU
MÉS ARTICLES A
www.ara.cat

abaratís encara més l'acomiadament. Emergeix un poder que pren a l'estat el control de l'ocupació i, amb això, ho controla tot. L'objectiu és obtenir mà d'obra barata que permeti competir a escala mundial amb el focus posat en els mercats exteriors. És a dir, produir aquí el que es produeix a la Xina però no per vendre-ho en el mercat interior sinó per ser més competitiu en l'economia global. Com a conseqüència, es polaritza cada vegada més l'estructura social tant en l'escenari global com en l'escenari nacional. Cada vegada hi ha més gent que viu per sota del llindar de pobresa a Itàlia, Grècia i Espanya però també a Alemanya.

Joan Estruch també parla de diagnosi intencionades sobre el procés de secularització a escala europea. Per ell, les teories de la secula-

rització actuen com una ideologia produïda pel món de la ciència i la tècnica amb l'objectiu de conquerir els espais que queden orfes de la religió. Però recorda que la crisi de l'Església no és una crisi de la religió, sinó que n'és una metamorfosi. La religió no desapareix sinó que es transforma en noves manifestacions que a vegades se subestimen: des de pràctiques que vénen d'Orient com la meditació fins a moviments de tipus pentecostalista. A partir d'aquesta tesi defensada per Joan Estruch, es podria interpretar que la revalorització de l'assignatura de religió prevista en la Lomce és una defensa de l'Església per afrontar l'amenaça de les noves formes religioses.

El poder ha intervingut, intervén i intervindrà en totes les relacions socials que s'estableixen entorn de l'ocupació i la religió. Un poder que, com l'ocupació i la religió, no desapareix sinó que es transforma per fer-se cada vegada menys visible però més dominant. El poder s'amaga darrere de diagnosi intencionades amb l'objectiu de controlar el món material de l'ocupació i el món simbòlic de la religió. La sociologia ofereix instruments per descobrir el poder i despullar-lo. Però això incomoda els que ostenten aquest poder –alguns fins i tot són sociòlegs–. Jaume Lanaspà, director executiu de l'Obra Social La Caixa deia, en un dels actes esmentats, que sociologia i llibertat són conceptes que no es poden deslligar, i demanava a l'auditori, ple de sociòlegs, que no deixés de treballar en temps de crisi.

Segons Miguélez, la crisi seria un punt d'arribada per justificar determinats canvis en el model social europeu

ARIANNE FABER

Joan Estruch recorda que la crisi de l'Església no és una crisi de la religió, sinó que n'és una metamorfosi